

הזרוע והלחיים פרק עשירי חולין

מסורת הש"ס

(א) זכורות יד. [תמורה י.
לג:], (ב) [דברים יב],
(ג) [שם],

גליון הש"ס

רש"י ר"ה חורוע והלחיים
וכו' משום דבעי וכו'. עי'
לקמן דף קלח ע"ב דרש"י
ד"ה לצד מראשית הגז:

מוסף רש"י

שָׁקֵדָם מוֹרֵם קִבְּרָם
לְהַקְדִּישׁן שָׁהִים לַחֲדָשׁ
 מוֹס קִבְּוֹת וְהַקְדִּישׁן
 לְהַכְרִיז לְהַבְדִּיל מִמֵּתִים
 קִבְּרָם לְמַנּוּחַ (בְּבִרְכּוֹת ז'. ו')
חִיבִין בְּבִכּוּרָה. לֵאמֹר
 פְּדִינֵם אֶל יִלְדוֹ (שם)
 אִם נִקְוֹת כֵּן (ו' וְשֹׁמֵר)
 פְּדִינֵם יִכִּימֹ (תְּמִדָּה ז').
רַבְמַנְחִינֵם. זְרוּעוֹ וְלִמְיֵם
 קִבְּרָה מְחֻלִּין מִגְּמִירִים
וְרִיזָאן.
לְחֻלּוֹת. פְּדִינֵם. לְגִמְרֵי
 לְגִמְרֵי וְלִשְׁכֵּם מְחֻלִּין נִגְמֵרִי
 מִשּׁוֹם דְּמִקְרָא לֵאמֹר
 עֲלִיכִין קִדְּשֵׁי מִטְבֵּחַ
 (שם). וְדִלְדִין מוֹתֵר.
אֶפְסִילֵי חֲרֵבֵיב קִדְּשֵׁי
פְּדִינֵם.
 אֶפְסִילֵי דְלֵאמֹר לֵאמֹר
 (תְּמִדָּה ז'). וְהַשְׁתָּחִין
חֲרִיץ פְּטוּר. אֶפְסִילֵי
 קִדְּשֵׁי חֲרֵבֵיב אֶפְסִילֵי חֲרִיץ
 שֶׁמֶן קֵל בְּנִין דִּקְוִין
 שֶׁמֶן. לְגִמְרֵי
 מִימִיכִי הַסּוּסֵם בְּחֹרֶם, דֵּלֵם
 פְּטוּר מִשּׁוֹם לֵאמֹר חֵלֵל
 עֲלֵינֵם מִשְׁכָּל קִדְּשֵׁי לֵב
 כֵּן (בְּבִרְכּוֹת שם). וְאִם
 לֵאמֹר קִדְּשֵׁי, פְּדִינֵם, וְדִלְדִין
 לְהַבְדִּיל לְנִסְתֵּם, שְׁחִין
 קִדְּשֵׁינֵם מִמִּכְרֵם אֶל מִקְדָּשֵׁי
 דְּגִמְרֵי מִשְׁכָּל קִדְּשֵׁי שֶׁמֶן
 נִפְדִּין אֵלֶּם מִיין שִׁינֵינֵם
 לְעִמְרֵם וְעַד הֵכֵן שֶׁנֶּחֱם
 הַמִּכְרָח, דְּכִמְיֵי חֲרֵבֵיב
 אֵת הַנִּסְתֵּם וְהַדֵּל וְהַעֲרִין
 הַכֵּן וְגו' (ו' וְשֹׁמֵר).
חֲרִיץ
 חֲרֵבֵיב וְהַמְשַׁחֵם.
 שֶׁאֵפְסִילֵי בְּמִנְחֵם חֵלֵל
 קִדְּשֵׁי מִטְבֵּחַ. דְּכִסּוֹ
 רַחֵם מִקְדָּשֵׁי וְהַמְשַׁחֵם כִּמְיֵי
 לֹא יִקְרָה בִּין טוֹב לַעֲוֹן,
 דְּשֶׁמֶן בֵּין כֵּן חֵלֵל
 חֲסוֹם קִדְּשֵׁי, טוֹב עַל
 עֲוֹן מוֹס (שם). אוֹ מוֹם
 עֲבִיר. כְּמֹאֵן לְחִיבֵיב מִיין
 וְחֵלֵל עֲלִינֵם קִדְּשֵׁי שֶׁמֶן.
חֲרִיץ וְרִיזָאן. כֵּן.
 לֵאמֹר פְּדִינֵם אֶפְסִילֵי
 וְעִבְרָה (שם).
חֲרֵבֵיב אֶסְרוֹר כו'.
 מִפְּסֵק
 גִּמְלָה שֶׁנִּשְׁתַּחֲבִּיב
 פְּדִינֵם וְיִלְדוֹ לֵאמֹר
 חֲרֵבֵיב. (שם).
וְהַשְׁתָּחִין חֲרִיץ.
 קִדְּשֵׁי, פְּדִינֵם, חִיבֵיב, כִּרְם,
 וּבִגְמִירָה מִפְּסֵק
 שֶׁנֶּחֱם לְדִלְחִין קֵל
 לְפָנִים
 וְלִבְנֵה ד'ר' קִרְבָּה דֵּלֵמֹ
 אֶל עֵלֵי נֹא יִרְדֹּ, חֲלָה
 בְּשֶׁאֵל מוֹמִין לֹא תִּחְלָמִין
 בְּמִכְמֵם יוֹמָה (שם). חֲלָה
 חֲלָה מוֹעֵד חִיבֵיב
 אֶל נֹא (שם). יִקְבְּרוּ.
 וְכֵן נִפְדִּין דְּכִי
 אֶתְמַדָּה (וְתִרְכֵּם)

הזרוע והלחיים. בארץ ובחולה לארץ. * משום דבעי למימר
בחולין אבל לא במוקדשין נקט להו: **כפני הצית**. בעודו
קיים: חולין אינו חייבין בחמה ושוק אלא קדשים לחודיהו: **ואסן**
אוסס. בחמה ושוק כמיב. אותם מיעוטא הוא חמה ושוק אין ולא

דבר אחר: כל הקדשים שקדם מוס
קצוץ להקדש. הרי הן כמקדש עמים
ואזנים לדמיה ואין בהן קדושת
הגוף ואם נפדו הרי הן כחולין גמורים
ומייצגים צבכורה אם ילדו צבור הרי
הוא קדוש וצבור זמן שלם נפדו לא
דלמחר צבכורות פ"ב (דף ד.) קסבר
האי תנא קדושת דמים מדמה מן
הצבכורה דאין קדושה חלה על קדושה:
ווללן וחלצן מותר לאחר פדיונם. מה
שאין כן במקדש תמימים ונסמאצו
ופדאן דלמחר צבכורות (דף טו.) רק
כל אות נפשא תוצה ואכלת פשר
פסולי המוקדשין לאחר פדיון
הכתוב מדבר מולאטטרין קרא למיור
בהו הטומא והטורא יאכלנו וכתבי
תוצה ואכלת פשר תוצה ולא גזיה
ואכלת ולא לכלצין פשר ולא חלצ
ווללן דתמימים שנסמאצו ונפדו תנן
במתניחין דאסור וצבכורות (דף ד.)
מוקמינן כגון דליעבר לפני פדיונו
ואתיליד לאחר פדיונו דין רישא דקדש
מותר. דין סיפא דקדשין אסור: ויואלין
לחולין. ע"י פדיון להיות כחולין
גמורים אפילו ליגזו וליעבר מה שאין
כן בקדם הקדשן את מומן דללקמן
במתניחין: והשוטנן בחוץ פטור.
ואילו בקדם הקדשן את מומן תנן
מתניחין לקמן דחייב אם שטח בחוץ
קודם פדיון ואע"ג דלינן ראויים
לפתח אלה מועד דלא צעלי מומין
נינהו ותנן (וצחים דף קיב.) הראוי

לפתח אבל מועד חייבין עליו בחזק ושאניו ראו וצפנים אין חייבין
 דר"ע דלמרא אס עלו לא ירדו הילכך הואיל וצפנים לא ירדו חייבין ע
 מני לה משום זכורות והכא מני לה משום מתנות: ואין עושין תמורה:
 תמורה ואפילו נעשה רע אחר שהקדישו אבל רע מעיקרו אינו ע
 פודין את הקדשים להאכילן לכלבים כדפרישית לעיל ואכלת ולא לכל
 יגנהו ולא נחת להו קדושת הגוף ועוד אשמעינן דלח צביין (ו)
 דכתיב צדיקין קדשים שנסמאזו לאחר כך והעמיד דלח בהמה (ה)
 דלע"ז שקדם מומן להקדיש חלה עליהם קדושה גמורה לכל דבריו
 ולא שנא בעל מום קדיש חס קרב ובעל מום נאכל לכהן כדליפנין צ
 זכור בעל מום שמתנה לכהן ומעשר בהמה נמי כתיב ציה (ויקרא)
 היינו בעל מום: או מום עובר קודם להקדשן. דמוס עובר כממ
 להיתר אכילה פטורין מן הזבוחה אס ילדו דכתיב זכור (דברים יג) כצנ
 ומן המסנות. וזרע ולחיים וקריבה דאין נוהגין בצבי ואיל דכתיב (ג)
 לעיל תזבח ואכלת אין בהן אלא היתר זביחה ואכילה בלבד אבל
 לאיצטרופי פדיונו ואחיליד לאחר פדיונו אין איצטרופי ואחיליד לא
 אפילו קדם מומם להקדשן נמי ולכן לפני פדיונו אסור: והשואטע
 פמורה. קודם פדיונו דכתיב (ויקרא כ) טוב זרע או רע בטוב: ו
 דאין פודין את הקדשים להאכילם לכלבים: גב' הוה אמינא
 והיכי מניין למימר הכי הא איכא למפרך בזהי ק"ו מה לחולין כו' וכו'
 ולא הקדש ועוד תקדיש כתיב (שם) ולא שכבר קדוש: פויס מוכז
 דחולין דליכא למיפרך בזה שכן חייבין צבוחה שאין יולדין: ראש
 (יח) גז לאגן ולא הקדש: ראשית הגז כל השנה כשהוא גזוז ואלו נותן לכה
 נהי היכי דקרי תרומה (שם) ראשית דגמן: תיישים זכרים איל בזה
 מ'ק"ו מתיישים חולין: מעשר בהמה אינו צבוקדשין דכתיב (ויקרא כ) יהייה
 למיפרך תאמר צבוקדשין שאין נכנסין לדיר להמעשר: מוקיים. א
 נתעשרו ואין צריכין עוד להכנס לדיר: מה לוקנים. תיישים זקנים ד
 תאמר צבוקדשים שלא נכנסו צב לדיר להמעשר. ומסדר אי לאו אותם
 אס לקח עשרה טלאים מן השוק פטור מלעשר צבוקדש ואגן אמר
 פירש לחיים כדלמרא בהשואטע (לעיל לה): פטור ממעשר בהמה דאינו ראוי
 בפ"צ דזבוחות (יג). ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקא אומר נאמ
 השמות הללו כלום ויהא דופן ויתוס דלולהו ומיעטי מהא ק
 אע"ג דבעל מום נכנס לדיר להמעשר אלו אין נכנסים: ה"ה גמ
 לוא דאמא אתי כפ"ו: מה קדשים שאין חייבים בנסנות. ה"ה גמ
 קרא. במתנות חולין זה יהיה דבר זה נוהג בחולין ואין זהו וסוק נותנת

הזרוע והלחיים. תלמוד קר
לא הוה כריך קר
במוקדשים דה"א דבר הל'
דכתיב לעיל מהאי קרא דג

הזרוע והלחיים * והקבה נהוגין בארץ
ובחוצה לארץ בפני הבית ושלא
בפני הבית יבחולין אבל לא במוקדשין
שהיה כדון ומה אם החולין שאינן חייבים
בחזה ושוק חייבים במתנות קדשים שחייבים
בחזה ושוק אינן דין שחייבים במתנות ת"ל
ואתן אותם לאחר הבהן ולבניו לחק עולם
אין לו אלא מה שאמור בענין כל הקדשים
שקדם מום קבוע להקדשן ונפדו חייבין
בבכורה ובמתנות היוצאין לחולין להגזו
ולהעבד ויולדן וחלבן מותר לאחר פדיונן

והשושלת בחוץ פטור ¹ואין עושין תמורה ²ואם מתו יפדו חוץ מן הבכור
ומן המעשר ³כל שקדם הקדשן את מומן או מום עובר קודם להקדשן
ולאחר מכאן נולד להם מום קבוע ונפדו פטורין מן הבכורה ומן המתנות
ואינן יוצאין לחולין להגזו ולהעבד וולדן וחלבן אסור לאחר פדיונן והשושלת
בחוץ חייב ⁴ועושין תמורה ואם מתו יקברו: **גמ'** טעמא דכתב רחמנא
אותם הא לאו הכי הוה אמינא קדשים חייבין במתנות איכא למיפד
מה לחולין שכן חייבין בבכורה תיתי מזכרים מה לזכרים שכן חייבין
בראשית הגז מתיישים מה לחיישים שכן נכנסין לדיר להתעשר מזקנים
מה לזקנים שכן נכנסו לדיר להתעשר מלקוח ויתום מה ללקוח ויתום
שכן נכנסין במינן לדיר להתעשר במינן קאמרת קדשים נמי במינן
נכנסין לדיר להתעשר ויהיו חולין חייבין בחזה ושוק מקל וחומר ומה
קדשים שאין חייבים במתנות חייבין בחזה ושוק חולין שחייבין במתנות אינו
דין שחייבין בחזה ושוק אמר קרא ⁵וזה יהיה משפט הכתנים זה אין מידי
אחרינא לא אלא טעמא דכתב רחמנא זה הא לאו הכי הוה אמינא חולין
חייבין בחזה ושוק והא בעי תנופה היכא לינופינהו אי אבראי ⁶לפני ה' כתיב
אי

וְיֵשׁ בְּחֹךְ הָאָה מוֹקְמִינֵן לָהּ בִּצְבוֹרוֹת (דף טו.) דְּדוֹקִינן שְׁבָעִין וְאַלְפִיבָּה
 בְּחֹךְ הָאָה וְכוּלָּהּ רַךְ מִמֶּנּוּ מִתְּחִיל בִּצְבוֹרוֹת דְּבָרָא שֵׁי (דף ז.) וְהֵתָּם
 פִּילְיוֹ קוֹדֶם פְּדִיּוֹן. וּבִצְבוֹרוֹת [יד:] מִפְּרָשׁ טַעמָא טוֹב מֵעִיקְרוֹ עוֹשָׂה
 תְּמוּרָה: **וְאֵם מִסּוּ יִפְדּוּ.** וְאֵעִ"פּ שְׂאִינֵם רֹאשִׁים אֲלֵא לְכַלְבִּים וְאִין
 ה' יִמַּם בְּקִדְשִׁים שְׂקִדֵּם הַקִּדְשָׁן אֵת מוֹמֵן אֲבָל הֵי כְּדִיקְלָא עֲלֵמָא
 וְהֵעֲרֵכָה וְקִסְבָּר קִדְשֵׁי דְבָק הֵצִית לָא הֵי כִלְלָה עֲמֻמָּה וְהֵעֲרֵכָה
 (ס.) וְכִיּוֹן דְּמֵתָה אִי אֲפֻשָּׁר לְהַעֲמִידָה: **חוּץ מִן הַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֵׂר.**
 אֲלֵא שְׂאִין כְּשֵׁרִים יִקְרֵב דְּבָכוֹר בְּרַחֵם תֵּלָה רַחֲמָנָא לָא שְׁנָא תַּם
 דְּמוֹ (סו.) וְצִבְרֵם יִהְיֶה לָךְ [בְּצִבְרֵם דְּ] כְּשֵׁרִים טוֹב מִשְׁמַע לִימֵד עַל
 הַעֲשִׂיָּה יִהְיֶה קִדְשֵׁי אִי יִבְקֵן צוּר לַרַע טוֹב לַרַע חֵינֵי רַע רַע
 לְדִיתֵיהּ דְּמִי: **מַעֲשֵׂרִין מִן הַבְּכוֹר.** וְאֵעִ"פּ שְׁנִפְדּוּ וְיִצְאוּ לְחוּלִין
 וְיִכְאֹל וְכִי וְאִיל פְּטוּרִים מִן הַבְּכוֹרָה דְּהָא בְּקֵר וְאֲלֵן כְּמִיב [סס טו:]
 (סו.) אֵם שֶׁ: **וְאִין יוֹצְאִין לְחוּלִין.** בְּפִדְיֹן: **לִיגוּז וְלִיעֲבָד.** כְּדִפְרִישִׁית
 וְיִחֵה וְעֲבֹדָה לָא: **וּלְוִין וְהַלֵּל אֲבוּר.** בִּצְבוֹרוֹת (דף ז.) מוֹקִי לָהּ
 פְּדִיּוֹן וְלֵד כְּכִי וְאִיל הוּא וְאֵם נוֹלֵד לִפְנֵי פְּדִיּוֹן מִזֵּי אִירֵיָא הֵי
חוּץ חֵיב. כְּדִפְרִישִׁית לְעוֹל דְּדוֹקִינן שְׁבָעִין וְקוֹדֶם פְּדִיּוֹן: **וְעוֹשִׂין**
מַעֲמָלָן. יִקְבְּרוּ אִי מִשּׁוּם דְּבָעִינן עֲמֻמָּה וְהֵעֲרֵכָה אִי מִשּׁוּם
בְּקִדְשִׁים חֵיבִין בְּמַתּוּם. מִקַּל וְחֹמֶר מִחוּלִין כְּדִלְמָא בְּמַתּוּמִין
 לָמָּה לִי: בְּכוֹר אִינוּ נוֹהֵב בְּמוֹקְדָשִׁים דְּבָקֵךְ וְאֲלֵן כְּמִיב (דְּבִרִים טו)
 ס. כְּלוּמַר אִי לֹא אֹתָם דְּקִרָא הוּא אֲמִינָא תִּמְיָא בְּק"ו מוֹכְרִים
 הֵנוּ אִינוּ נוֹהֵב בְּמוֹקְדָשִׁים דְּהָא לֹא בְּנִי גִיָּה נִינְהוּ דְּכִמִּיב (סס)
 בְּכֹר מוֹעֵץ כְּמִפְרָשׁ לִקְמֹן (דף קל"ה) שִׁיעוּרָא וְקִרִי לִיָּה רִאשִׁית [דְּבִרִים יא]
 בְּכוֹרָה וְלֹא רִאשִׁית הֵנוּ וְאִי לֹא אֹתָם מִחֵיבִין מַתּוּם בְּקִדְשִׁים
 שְׂאֵר וְלֵא שְׁבָר קִדּוּשׁ בְּצ"ב בִּצְבוֹרוֹת (דף יג.) הֵילֵךְ לֹא אֵתִי בְּק"ו דְּלִיאִיבָּה
 לָא אֹתָם הוּא מִיִּתְמִינֵן לִיָּה מִקֵּ"פ מִתְּחִילָא וְקִינִים דְּחוּלִין כְּכַבֵּר
 לִין לְוִין הוּא שְׂקֵן חֵיבִין בְּמַתּוּם: **שֶׁן נִכְסוּ בְּכוֹר לְדִיר לְהַעֲשֶׂה.**
 הוּא מִיִּתְמִין לְהוּ בְּק"ו מְלֻקּוֹת וְיִסּוּם. הַלְקוֹם פְּטוֹר מִמַּעֲשֵׂר בְּהֵמָה
 רַחֲמָנָא וְהִיתּוּם שְׂמֵתָה אֲמוֹ כְּשַׁעַת לִידָה כְּגוֹן זֶה פִּירֵשׁ לְמִיתָה וְהָ
 דְּס' דְּכִמִּיב [ויקרא כג] תַּחַת אֲמוֹ פִּרְט לִיתּוּם וְיִלְפִינן מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה מִיִּנְיָה
 לְכֹלן תַּחַת אֲמוֹ וְנִזְמַר לֵהֲלֵן [ויקרא כז] תַּחַת הַשֶּׁבַע מֵה כֹּלן פִּרְט לְכֹל
 דְּשׁוֹר אִז כַּבֵּר [סס כג] אִף לֵהֲלֵן לְעִנְיֵן מַעֲשֵׂר פִּרְט לְכֹל הַשְּׂמֹתָ הֵלְלוּ
 וְאֲמַרְתֶּם **קִדְשִׁים נִמִּי בְּמִינֵן.** כְּגוֹן חוּלִין נִכְסִין לְדִיר הֵילֵךְ אִי
 עֵינֵן לְהוּ מִמֵּתוּם דְּכִמִּיב גְּבִי חוּה וְשׁוֹק אֹתָם וְלֵא מַתּוּם: **אִמֵּר**
 בְּכֹן: בְּחֹה וְשׁוֹק כְּמִיבָה טַעֲמָא לִפְנֵי ה': **אִי אֲבִירָא.** חוּץ לְעוֹרָה:

קא

[illegible]

תורה אור השלם

1. כִּי אֶת חֲזוֹן הַתְּנוּפָה
וְאֵת שְׂקוֹ הַתְּרוּמָה
לְקַחְתִּי מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
מִזְבֹּחַ שְׁלָמִימִים וְאֶת־
אֶתָם לְאֹרֶן הַבְּתוֹן
וְלִבְנֵי לֶחֶק עֹלָם מִשָּׁם
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְלִדְ
2. וְיִידֵהָ מִשְׁפַּט
הַכֹּהֲנִים מֵאֵת הַקֹּדֶם אֲמַר
וְכֹדֵי הַקֹּדֶם אִם שׁוֹר אִם
שׁוֹה וְנָתַן לְכֹהֵן הָרֹעַ
וְהַלֹּחִים וְהַקֹּדֶם:
דברים יג
3. יְדִיו וְתִבְאִינָא עַל
אִשִּׁי יְיָ אֵת הַחֶלֶב עַל
הַיְהוָה יִבְאֵנָּה אֵת הַיְהוָה
לְהִקִּיף אֹתוֹ תְנוּפָה לְפָנֶי
יְיָ: וְיִידֵהָ לְ